
Årsmelding 2011

Forsidefoto: Venstre: Fotgjengerpassasje over vannføringskanalen Bugoye Power station, Uganda. Foto: Anette Tjomsland
Høyre: Blå Oktober, åpningsmarkering utenfor Stortinget med Utviklingsminister Erik Solheim.
Foto: Tom Henning Bratlie

Del 1

Innledning

Høydepunkter

2011 var et gjennombruddsår for det internasjonale arbeidet med økt anerkjennelse av retten til vann og sanitær. FIVAS var med på å sørge for at to historiske resolusjoner om retten til vann og sanitær ble vedtatt av henholdsvis FNs generalforsamling og FNs menneskerettighetsråd. Disse ble feiret som store seiere av det internasjonale sivilsamfunnet.

Retten til sanitær ble satt på kartet i forbindelse med to svært vellykkede informasjonskampanjer i løpet av året. "Verdens lengste dokø" i mars og den årlige Blå oktober-kampanjen fikk mye oppmerksomhet i nasjonal media og bidro til at spørsmålet om manglende tilgang til tilfredsstillende sanitære forhold for 2,5 milliarder mennesker nådde politikere og offentligheten generelt.

En rapport utgitt av FIVAS om Pensjonsfondets investeringer i ødeleggende damprosjekter verden rundt førte til bred dekning i media og at fikk oppmerksomhet fra flere beslutningstakere. Etter påtrykk har Etikkrådet hatt en gjennomgang av selskaper i vannkraftsektoren for å sikre seg at de ikke investerer i verstingene. I desember ble det offentliggjort at finansdepartementet setter Ahlstom som var omtalt i rapporten under observasjon.

Dialogprosjektet "Bærekraftige energiinvesteringer" som ble påbegynt i 2009 og sørget for at anbefalinger til World Commission on Dams var et sentralt tema i diskusjonene mellom norske myndigheter, norske energiselskaper og frivillige organisasjoner.

2011 har vært en overgangsperiode for FIVAS med utvidelse til to stillinger som førte til ansettelse av Informasjonsmedarbeider og med utskifting av daglig leder. Fra siste kvartal 2011 var de to nyansatte på plass på kontoret.

Arbeidsform

Arbeidet i FIVAS er avhengig av frivillig engasjement. Arbeidsfeltet til FIVAS er enormt og for å kunne dekke de viktigste sakene er det essensielt å ha en aktiv gruppe frivillige medarbeidere. Fivas har om lag 80 registrerte frivillige medarbeidere, av disse har mellom 10 og 15 deltatt aktivt i arbeidet i organisasjonen i året som gikk.

Styret

Styret har i 2011 bestått av:

- Silje Kjørberg Hernes (styreleder)
- Miguel Utreras(nestleder)
- Jørgen Magdahl
- Ola Hanserud
- Jarand Ullestad
- Linn Marie Holberg
- Hilde Aass

Silje Kjørberg Hernes og Cecilie Hirsch har vært vararepresentanter.

I september ble Jarand Ullestad og Linn Marie Holberg erstattet av Guro Gjørven og Eirik Bischoff Riis Anfinssen. Dette på grunn av deres flytting til utlandet.

Det ble holdt 4 styremøter i 2011.

Ansatte

Etter 7 år i FIVAS, har daglig leder Andrew Preston gått videre til nye utfordringer. Jonas Ådnøy Holmqvist ble i oktober ansatt som ny daglig leder. Daglig leder har ansvar for oppfølging av policy- og prosjektarbeid, nettverksarbeid, økonomi, administrasjon og daglig drift av kontoret.

Anette Tjomsland begynte som informasjonsmedarbeider i 100 prosent stilling i september.

Finansiering

(note: endelige tall økonomi 2011 kommer først med revidert regnskap.)

Totale driftsinntekter for 2011 var 1 465 000. Støtte fra Norad utgjorde hoveddelen av FIVAS sin finansiering. I 2011 fikk FIVAS innvilget en økt rammeavtale med Norad for årene 2011-2014. I 2011 fikk FIVAS kr 1 400 000 fra Norad. Andre inntekter besto av honorarer og finansielle bidrag til Blå oktober-kampanjen fra andre norske organisasjoner. FIVAS hadde koordinerings- og sekretariatsfunksjon under kampanjen.

Årsregnskapet for Noradmidler viser et underskudd på 1359 kroner. FIVAS hadde ved utgangen av 2011 en estimert egenkapital på 108 000. (Endelige tall foreligger ikke medio februar og kommer i revidert regnskap.)

Aktiviteter gjennomført i 2011

I. Påvirkningsarbeid

Påvirkningsarbeidet i 2011 har primært bestått av aktiviteter rettet mot å bidra til eller påvirke langsiktige prosesser. Enkelte utbyggingsprosjekter i norsk regi har også blitt fulgt opp. Arbeidet har skjedd i samarbeid med lokale grupper og sivilsamfunnsorganisasjoner, organisasjoner i våre internasjonale nettverk, samt organisasjoner i Norge. Henvvisning til og oppfordring til bruk av anbefalinger fra *World Commission on Dams* har vært ledende for FIVAS sitt arbeid med oppfølging av vannkraftutbygginger.

Arbeidet er gjennomført gjennom en kombinasjon av møter og korrespondanse med beslutningstakere og ulike informasjons- og kampanjetiltak (inkl. medieoppslag, publikasjoner og arrangementer).

Policyarbeid

De viktigste sakene FIVAS har jobbet med i 2011 er følgende:

Retten til vann og sanitær: Etter de to historiske resolusjoner om retten til vann og sanitær i FN i 2010 ble mandatet til FNs uavhengige ekspert på vann og sanitær Katarina de Albuquerque forlenget og oppgradert til spesialrapportør i 2011 under FNs menneskerettighetsråd i april. Dette ble støttet av Norge og kom etter innspill fra FIVAS og ForUMs vann- og sanitærgruppe i et fellesinnspill til norske myndigheter fra NGO Forum for Menneskerettigheter. Det utvidede mandatet gir spesialrapportøren mulighet til å følge opp brudd på retten til vann og sanitær og representerer en seier for vannaktivister verden over.

Retten til vann og sanitær har også vært i fokus under den årlige Blå oktober-kampanjen, bl.a. gjennom et stunt utenfor Stortinget på åpningsdagen og et fagseminar om privatisering og kommersialisering av vann. Ved slutten av året var en rapport om selskapifisering av vann under utarbeidelse.

FIVAS har også involvert seg i arbeidet med å få Norge til å ratifisere tilleggsprotokollen til FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, slik at brudd på retten til vann og tilfredsstillende sanitære forhold kan prøves internasjonalt. Norge ved Regjeringsadvokaten har stilt seg negativt til å ratifisere, men gikk med på å bestille en utredning for å kartlegge konsekvensene for Norge ved en tilslutning til tilleggsprotokollen. Prosessen rundt utnevnelsen av en utreder var likevel svært mangelfull og norske organisasjoner, inkl. FIVAS, valgte å avstå fra å delta i et møte med utrederen for å markere misnøye med prosessen.

Norsk vann- og sanitærbistand: I forbindelse med verdens vanddag i mars etterlyste FIVAS Utenriksdepartementets varslede gjennomgang av norsk vann- og sanitærbistand (se FIVAS årsmelding 2010). I en pressemelding viste FIVAS til at norsk bistand til vannforsyning, sanitære

forhold og vannressursforvaltning representerer en stadig synkende andel av samlet norsk bistand.

I et informasjonsmøte i juni om den nye Stortingsmelding om global helse ble det opplyst at vann og sanitær er tatt med i meldingen. Viktigheten av vann og sanitær i forbindelse med global helse ble tatt opp av FIVAS og andre organisasjoner i et møte om Stortingsmeldingen med utenriksminister Støre i oktober 2010.

Behovet for en større internasjonal og mer målrettet satsing på sanitær ble belyst gjennom utgivelse av heftet *Sanitation for all: an engine of economic growth for urban Africa* (sammen med SuSan Design og ForUM). Heftet ble presentert av forfatteren Karsten Gjeffe på to internasjonale møter i Rwanda i juli: AfricaSan og Sustainable Sanitation Alliance og fikk gode tilbakemeldinger.

”Ren energi” og norsk energibistand: I 2011 har det vært et betydelig økt fokus på «ren energi» fra politisk hold. I løpet av året annonserte Utenriksdepartementet en ny storstilt satsing på ren energi (Energi +) til støtte for FNs generalsekretærs initiativ “Bærekraftig energi for alle”. Satsingen tar sikte på å sikre tilgang til bærekraftig energi for å unngå utslipp av klimaskadelige gasser, ved bruk av fornybar energi og ved energisparing. Initiativet ble formelt lansert på en høynivåkonferanse (Energy for All – Financing Access for the Poor) i Oslo i oktober. FIVAS ga forskjellige innspill til satsingen på flere fellesmøter med politisk ledelse og embetsverket i Utenriksdepartementet i forkant av lanseringen. Blant annet har FIVAS påpekt behovet for klare mål og indikatorer når det gjelder å sikre *tilgang* til moderne energitjenester.

FIVAS har igjen spilt en aktiv rolle i dialogprosjektet ”Bærekraftige energiinvesteringer” i regi av UD, Energi Norge og ForUM. Prosjektet har som hensikt å tilrettelegge for dialog mellom norske aktører om spørsmål relatert til hvordan man kan sikre bærekraft i energiinvesteringer i utlandet (primært vannkraft). I 2011 deltok FIVAS ved daglig leder Andrew Preston på en studietur til Laos i januar i regi av Statkraft (se nedenfor), kom med innspill til et kompendium om internasjonale standarder utarbeidet av Energi Norge, deltok på flere oppsummeringsmøter ved slutten av den innledende fasen av dialogen og presenterte dialogen på en samling av Utenriksdepartementets energirådgivere (på ambassadenivå) i oktober. Ny daglig leder Jonas Ådnøy Holmqvist deltok på det sistnevnte og på en todagers samling på Son i november med fokus på menneskerettigheter og næringsliv, og konsekvensene for vannkraftutbygginger.

Den innledende fasen av energidialogen ble avsluttet i juni 2011 og et oppsummeringsnotat ble utarbeidet i den forbindelse. I tråd med ønsker fra flere av deltagerne legger ikke notatet opp til noe bindende regelverk for norske aktører ute, men skisserer prosessen og forklarer punktene som deltagerne oppnådde enighet om, og de punkter det ikke ble enighet om.

Blant annet var deltagerne enige om at Norge skal være foregangsland i å videreutvikle og praktisere internasjonale beste praksis, og at finansiell eller ikke-finansiell nyttedeling (benefit-sharing) bør tilstrebes. Det var enighet om at konsultasjoner med urfolk skal gjennomføres med målsetting om å oppnå samtykke, og at kraftutbygginger bør fortrinnsvis skje der det finnes helhetlige masterplaner som tar utgangspunkt i lokale behov og forskjellige alternativer. Allikevel var det også uenighet om hvor langt et selskaps ansvar skal strekke seg for å avbøte kumulative effekter av et prosjekt.

Selv om en større grad av forpliktelse hadde vært ønskelig, har dialogen bidratt til økt kompetanse på en rekke områder. Dette gjelder for eksempel økt anerkjennelse for kompleksiteten i slike investeringer og økt forståelse for hva som er beste praksis. Oppsummeringsnotatet gir også en pekepinn på energiselskapenes ambisjoner i forhold til å begrense sitt fotavtrykk på miljøet og lokalsamfunn i framtida. Det gjenstår å se i hvilken grad økt kunnskap og uttalte ambisjoner under dialogen vil føre til reelle endringer i tilnærmingen hos sentrale aktører i energiinvesteringer i utlandet.

I løpet av året har FIVAS reist spørsmål rundt ulike aspekter av Regjeringens initiativ Ren Energi, bl.a. i innspill gitt i åpen høring i Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé i forbindelse med behandling av Stortingsmelding 14 (Mot en grønnere utvikling) og på et U-landsseminar i september arrangert av FIVAS hvor statssekretær Ingrid Fiskaa var en av deltagerne.

Verdensbankens nye energistrategi ble diskutert under et konsultasjonsmøte med Utenriksdepartementet i forkant av vårmøtene i Verdensbanken. FIVAS ba om en mer nyansert framstilling av utfordringer med vannkraftutbygging i utkastdokumentet samt en direkte kobling mellom mål om tilgang til energitjenester og vannkraftsatsingen.

Miljømessige og sosiale retningslinjer: Rapporten *Investeringer på dypt vann* som ble utgitt av FIVAS i 2011 tar opp etiske spørsmål relatert til Pensjonsfondets investeringer i en rekke internasjonale selskaper som er involvert i vannkraft, og trekker frem noen eksempler på svært kontroversielle dammer som er under utbygging i skrivende stund. Rapporten viser at det utvilsomt er brudd på flere av fondets etiske retningslinjer i virksomheten i noen av disse prosjektene.

Det ble skapt mye oppmerksomhet rundt rapportlanseringen, og det var stor deltakelse på lanseringsseminaret. Statsråd fra Finansdepartementet, representanter for Etikkrådet og stortingspolitikere var blant annet til stede. FIVAS har og vært i møte med Etikkrådet etter rapportlanseringen og fått bekreftet at Vannkraft er en sektor de har spesielt fokus på.

Følgning av prosjekter

FIVAS har hatt en kontinuerlig oppfølging på en rekke prosjekter i norsk regi og har kommet med innspill til norske og utenlandske myndigheter samt andre aktører om problemstillinger knyttet til vannkraftutbygginger i flere land.

I begynnelsen av året dro daglig leder Andrew Preston til **Laos** for å delta i en studietur arrangert av Statkraft til vannkraftverket Theun-Hinboun og utvidelsesprosjektet Theun-Hinboun Expansion Project (THXP). Studieturen var et tiltak under dialogprosjektet «Energdialogen» i regi av Energi Norge, UD og Forum for utvikling og miljø og hadde som hensikt å belyse de ulike typer problemstillinger som vannkraftselskaper møter i utviklingsland og vise hva Statkraft gjør for å håndtere disse. FIVAS har i mange år fulgt med utbyggingen av både Theun-Hinboun og THXP og har vært svært kritisk til en rekke forhold med begge prosjekter.

På første dag av oppholdet i Laos arrangerte FIVAS et heldagsseminar i Vientiane for deltagerne fra Norge (representanter fra departementer, vannkraftselskaper og organisasjoner). Hensikten med seminaret var å gi et mer nyansert bilde av både den politiske situasjonen i Laos (med svært begrenset ytrings- og organisasjonsfrihet) samt de mange uløste og problematiske aspekter av Statkrafts utbygginger. Seminaret ble arrangert sammen med International Rivers og hentet inn både internasjonale og lokale eksperter. I tillegg til de spesifikke utfordringene og uoppgjorte problemene med Statkrafts utbygginger i Laos og andre liknende utbygginger, var det også fokus på regionale miljø- og sosiale utfordringer relatert til utbygging av Mekong-vassdraget. FIVAS ble intervjuet av Statkrafts intern magasin i forbindelse med studiereisen.

I mai kom nyheter om utsettelse av det kontroversielle Xayaburi-prosjektet på nedre del av Mekong-elven. Etter måneder med usikkerhet og spekulasjon gikk Laos inn for en midlertidig utsettelse av utbyggingen som ville vært det første på denne delen av elven. Utsettelsen kom i kjølvannet av en internasjonal kampanje mot utbygging på elvens hovedløp som har foregått siden 2007. FIVAS har vært med i kampanjen og blant annet tok opp utbyggingen i et møte med Jeremy Bird, leder for Mekong River Commission, i Vientiane i januar. I mars var FIVAS med på et brev med anmodning om å kansellere prosjektet til statsministrene i Laos og Thailand, og i august deltok styreleder Silje Kjørberg Hernes i et internasjonalt planleggingsmøte i Kambodsja for Save the Mekong-koalisjonen.

Prosjektet, med en prislapp på 3,5 milliarder amerikanske dollar og en kapasitet på 1.285 MW, har høstet kritikk for flere forhold. I tillegg til en svak miljøkonsekvensanalyse og manglende konsultasjon med berørte samfunn, vil prosjektet ha alvorlige negative konsekvenser for mennesker og miljø. Det er antatt at over to tusen mennesker vil måtte flytte som følge av utbyggingen og at livsgrunnlaget til ytterligere to hundre tusen mennesker nedstrøms for prosjektet vil bli negativt påvirket. Mekongkjempemallen og førti andre fiskearter vil bli truet med utryddelse. Xayaburi-prosjektet er omtalt i rapporten *Investeringer på dypt vann* som ble utgitt av FIVAS i løpet

av året. FIVAS har også tatt opp Statens Pensjonsfond Utland sine investeringer i Banker som finansierer utbyggingen med Etikkrådet for SPU.

I mai kom også nyheten om at SN Power hadde skrinlagt sine planer om å bygge ut fire kontroversielle vannkraftverk i **Sør-Chile**. Prosjektene, som ligger innenfor det tradisjonelle territoriet til Mapuche-indianere, har vært gjenstand for motstand i flere år og avgjørelsen ble godt mottatt av Mapuche-samfunnene i Chile. FIVAS har fulgt med på de planlagte utbygginger over lengre tid og tilrettelagt både for at ulike sider med saken har blitt belyst i Norge og for at stemmene til Mapuchene-samfunnene har blitt hørt i Norge.

Kritikken mot utbyggingene har dreid seg både om kjøp av vannrettigheter på territorium som urbefolkningen har hevd på, mangel på informasjon om utbyggingene og fravær av deltagelse i beslutningsprosesser. SN Power ble beskyldt for i liten grad å ha tatt hensyn til den eksisterende konflikten mellom Mapuche-folket i Sør-Chile og den chilenske stat.

Lærdommen fra Chile og andre land er at norske aktørers forarbeid ikke alltid er grundig nok og at større hensyn må tas i land med sårbare grupper som urfolk. I mars 2011 ble norske selskapers fotavtrykk tatt opp av FNs rasediskrimineringskomité (CERD) i Geneve etter et innspill fra flere aktører (bl.a. Middlesex University i England) som FIVAS medvirket til med bakgrunnsinformasjon. Komitéen uttrykte bekymring over norske selskapers påvirkning på urfolk i utlandet og kom med en klar anbefaling overfor den norske stat om å sette i gang juridiske eller administrative tiltak for å sikre at norske selskaper ikke har en negativ påvirkning på urfolks rettigheter. I april sendte FIVAS innspill til FNs spesialrapportør for urfolksrettigheter i forbindelse med en ny studie om rettigheter relatert til utvinning og utviklingsprosjekter.

I mai deltok FIVAS i åpen høring under Næringskomiteen i Stortingets behandling av Stortingsmelding nr 13 om norsk statlig eierskap. Eierskapsmeldingen la opp til en kombinasjon av forventninger om respekt for menneskerettigheter hos selskapene og økt kunnskap hos eierdepartementene. FIVAS påpekte at dette var utilstrekkelig i lys av bekymringsmeldingen fra FN-komitéen og ba om at eierskapsforvaltningen skulle pålegges å utarbeide en målrettet strategi med klare tidsrammer for hvordan respekt for og beskyttelse av urfolksrettigheter skal sikres.

I september var Miguel Utreras i San Marcos fylke, Guatemala, og fulgte opp rapporten om vannkraftutbygging i Guatemala. Miguel holdt møter i San Marcos-by og La Libertad i Tajumulco med lokale urfolksorganisasjoner hvor rapporten ble presentert og hvor han fikk innspill fra organisasjonene.

I desember var Styreleder Silje Hernes, Informasjonsmedarbeider Anette Tjomsland og Daglig leder Jonas Holmqvist på studiereise i Uganda. Her besøkte vi Bugoyekraftverket og personer berørt av Bujagaliutbyggingen. Bugoyekraftverket bygget av norske Trønderenergi var et av hovedmålene for turen, og i tillegg til møter med Trønderenergis Ugandiske datterselskap Trønder Power intervjuet vi berørte og forflyttede personer. Det ser ut til å være forbedringspotensial på flere felter, og vi vil ta opp disse funnene med Trønderenergi for å finne ut mer om problemene og for å forebygge lignende feil i mulige nye utbygginger. Kjennskap til prosjektet er viktig fordi Bugoye er et småskalakraftverk som ofte promoteres av Norske myndigheter.

Vi hadde også fokus på den omstridte Bujagaliutbyggingen i Uganda. Vi hadde møter med internasjonale donorer, og med ugandiske NAPE om utbyggingen. Sammen med NAPE besøkte vi berørte grupper ved Bujagali. Utbyggeren har ikke ønsket dialog med oss. En av de alvorligste konsekvensene av utbyggingen er manglende erstatning til arbeidere skadd under utbyggingen. Vi vil bruke materialet vi samlet inn til å spre i det internasjonale nettverket. Bujagali er også en prøvestein for kommende store vannkraftutbygginger med internasjonal finansiering i Afrika. Hvordan inntrykk denne utbyggingen etterlater seg er derfor viktig.

II. Informasjonsarbeid

Arrangementer

Dato	Arrangement	Sted	FIVAS bidrag
31.01.11	Seminar om utbygginger på Mekong, Theun Hinboun og THXP	Vientiane, Laos	FIVAS arr. (med International Rivers)
21.02.11	Damming the Amazon: Indigenous peoples, hydropower and the risks for Norwegian investors	Litteraturhuset, Oslo	Medarrangør, presentasjon (daglig leder)
09.06.11	Seminar: Hva skal vi med solidaritet? (åpningsseminar for det nye Solidaritetshuset)	Solidaritetshuset, Oslo	Medarrangør
12.08.11	Skoleringsseminar for tillitsvalgte i Operasjon Dagsverk	Vestoppland folkehøyskole	Presentasjon (daglig leder)
06.09.11	U-landsseminaret: Norwegian Aid to the energy sector – a clean fix or techno-imperialisme	Universitetet i Oslo	FIVAS arr., presentasjon (daglig leder)
07.09.11	Rapportlansering og seminar: Investeringer på dypt vann	Solidaritetshuset, Oslo	FIVAS arr., presentasjon (Hernes)
10.10.11	Film fra Sør, det kritiske rom – visning av filmen Jungles med debatt	Litteraturhuset, Oslo	Medarrangør, samtale med Regnskogfondet
12.-15.10.10	Blå oktober kampanjen	Oslo	Medarrangør, koordinering
13.10.10	Seminar: Running the world's water – from public to private and back again?	Solidaritetshuset, Oslo	FIVAS arr., presentasjon (Magdahl)
14.10.10	Filmvisning og klimasamtale: Winds of Change	Litteraturhuset, Oslo	Medarrangør
15.10.10	Familiedag (Blå oktober)	Teknisk Museum, Oslo	Medarrangør

I 2011 arrangerte FIVAS fire seminarer og var medarrangør på en rekke andre informasjonstiltak.

Blå oktober-kampanjen, som har som formål å sette søkelyset på retten til vann og sanitær, ble arrangert for femte år på rad 12.-15. oktober. Kampanjen ble åpnet foran stortinget av Erik Solheim som delte ut "sølevann" til barnehagebarn. Dette stuntet fikk god mediedekking via en NTB-notis som ble plukket opp av flere av landets store aviser. På programmet sto seminarer, filmvisninger og familiedag på teknisk museum (blaoktober.no)

Grunnet begrenset kapasitet ble planleggingen og den praktiske tilretteleggingen først intensivert tre uker før kampanjen begynte. Det var for sent til å få tid til tilstrekkelig innsalg til media og markedsføring. Likevel, under de gitte forutsetninger, var programmet vellykket. Selv om oppmøtet varierte så var det stor interesse blant de fremmøtte på de ulike arrangementene og mange gode tilbakemeldinger.

Informasjonshenvendelser

Vi har besvart informasjonshenvendelser fra journalister, studenter og forskere, både i Norge og utlandet, om spørsmål relatert til prosjekter/temaer vi jobber med.

Mediaoppslag

I 2011 har FIVAS medvirket til artikler og reportasjer om temaer/prosjekter vi har jobbet med i bl.a. følgende media: NRK radio og tv, TV2, Bergens Tidene, Klassekampen, Ny Tid, Bistandsaktuelt og Nettavisen.

Nettsider og Sosiale media

I 2011 ble publikasjoner og relevante nyhetssaker lagt ut på nettsidene.

Sosiale medier

FIVAs bruker sosiale medier. Dette er viktigere kanaler, som med fordel kan brukes mer. Prioriterte kanaler er twitter, blogg og Slideshare. FIVAS har også en Facebookside med potensiale for videreutvikling.

I november 2011 opprettet FIVAS en Slidesharekonto (www.slideshare.net/FIVAS). Slideshare er et sosialt medium for deling av presentasjoner, rapporter og dokumenter. Det er ikke nødvendig å være medlem for å se det andre deler. På FIVAS sin side ligger aktuelle rapporter og informasjonshefter fra de siste årene.

I desember, i forbindelse med studietur til Uganda, ble bloggen *Vannreiser med FIVAS* opprettet. (fivas.wordpress.com) Bloggen hadde 461 visninger i desember 2011. Bloggen vil brukes på studieturer og konferanser.

Facebooksiden har fått FIVAS animasjon som landingsside for nye besøkende.

I november og desember 2011 startet FIVAS sin nettleverandør, Netlab, arbeidet med å implementere sosiale medier på www.fivas.org. Disse endringene vil lanseres våren 2012.

Publikasjoner

I 2011 ble det utgitt følgende publikasjoner:

- *Sanitation for All: an engine of economic growth for urban Africa*. Heftet er skrevet av Karsten Gjeffle og utgitt av SuSan Design, FIVAS og ForUM.
- *Investeringer på dypt vann*. Rapporten er skrevet av Silje Kjørberg Hernes.
- *Vann og Konflikter*. I 2011 ble vårt nyhetsblad gjort om til et elektronisk nyhetsbrev med tre nyhetssaker i hver utgave. Artiklene fra nyhetsbrevet ble publisert på nettsidene.

Følgende var også under utarbeidelse ved slutten av året: *Vann og klimaendringer*. Heftet skrives av Lan Marie Berg og skal utgis av FIVAS i samarbeid med ForUMs arbeidsgruppe for vann og sanitær. *Fra privatisering til selskapifisering, Verdensbankens neolibérale politikk i ny kledning* (foreløpig tittel). Forfattet av Jørgen Magdahl

Studie- og prosjektreiser

I januar 2011 reiste daglig leder Andrew Preston til Laos som deltager på studieturen til Theun Hinboun-prosjektet i regi av Energidialogen (se ovenfor).

Styremedlem Jarand Ullestad reiste til Etiopia i mars for å delta i en internasjonal konferanse om vannkraftutbygging samt et energiseminar arrangert av den norske ambassaden.

Styreleder Silje Hernes var i Kambodsja på møte med Save The Mekong Aliansen for planlegge videre arbeid og på feltbesøk i Ratnakiri for å se på det planlagte Lower Sesan 2.

Silje Hernes og Miguel Utreras var i Brussel for å delta i forberedelser til det alternative forumet (FAME) under World Water Forum.

Styremedlem Miguel Utreras var i 2011 i San Marcos i Guatemala for å presentere FIVAS' rapport *Power to the people?* Om vannkraftutbygging i Guatemala. Miguel holdt møter med lokalbefolkning og fikk deres syn på vannkraftutbyggingen og på spørsmål som Norges rolle i styrkingen av urfolks rettigheter.

I desember 2011 dro ny daglig leder og informasjonsarbeider, og styreleder Silje Hernes på studiereise til Uganda. FIVAS gjorde feltbesøk og studier ved det norskbygde Bugoyekraftverket og ved Bujagalikraftverket. Arbeidet følges opp overfor norsk utbygger Trønderenergi og i det internasjonale miljøet i 2012. I tillegg til de to dammene var FIVAS innom SuSan sitt sanitærprosjekt utenfor Kampala.

III. Nettverksarbeid

I 2011 har FIVAS deltatt i forskjellige fora nasjonalt og internasjonalt, og bidratt til ulike kampanjetiltak og aktiviteter gjennom disse.

Mesteparten av nettverksarbeidet i Norge har foregått via ulike temagrupper i Forum for utvikling og miljø (ForUM), først og fremst i arbeidsgruppen for vann og sanitær, hvor FIVAS har fungert som gruppeleder.

FIVAS har også samarbeidet med enkelte norske organisasjoner innenfor temaer som ren energi og har deltatt i arbeidsgruppen som jobber for norsk ratifisering av tilleggsprotokollen til den internasjonale konvensjonen om økonomiske sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK-TP).

Internasjonalt har FIVAS deltatt i følgende nettverk: International Committee for Dams, Rivers and People (ICDRP), NGO Forum on ADB, Water Justice Network og Reclaiming Public Water Network.

Møter/konferanser

I 2011 deltok FIVAS i bl.a. følgende møter og konferanser:

Dato	Arrangement	Sted	FIVAS rep.
25.01.11	Møte med Norges representant i styre til Afrikabanken	Utenriksdepartementet	Daglig leder
08.02.11	Seminar: Private investeringer i fornybar energi i utviklingsland	Næringslivets hus	Daglig leder
10.03.12	Møte med Etikkrådet (om internasjonale trender for damutbygging)	Etikkrådet	Daglig leder
23.03.11	Oppsummeringsmøte: Energidialogen	Energi Norge	Daglig leder
28.03.11	Møte med statssekretær Fiskaa om vårmøter i Verdensbanken (energistrategi)	Utenriksdepartementet	Daglig leder
30.03.11	Energiseminar	Den norske ambassaden, Addis Abeba	Jarand Ullestad
31.03.- 01.04.11	Hydropower for Sustainable Development	Addis Abeba	Jarand Ullestad
04.04.11	Møte om Energi+ initiativet	Utenriksdepartementet	Silje Kjørberg Hernes, daglig leder

16.-17.04.11	Forberedende møte for Alternative Water Forum i Marseille	Brussels	Silje Kjørberg Hernes, Miguel Utreras
05.05.11	Åpen høring i Stortingets næringskomité (St meld 13 Aktivt eierskap)	Stortinget	Silje Kjørberg Hernes, Miguel Utreras, Daglig leder
09.05.11	Seminar: Et mer ansvarlig statlig eierskap	Stortinget	Silje Kjørberg Hernes
08.06.11	Åpen høring i Stortingets utenriks- og forsvarskomité (St meld 14 Mot en grønnere utvikling)	Stortinget	Daglig leder, Silje Kjørberg Hernes
08.06.11	Avsluttende møte i innledningsfasen av Energiallogen	Energi Norge	Daglig leder
14.06.11	Informasjonsmøte om St mid om global helse	Litteraturhuset	Daglig leder
14.-19.08.11	Save the Mekong Strategic Planning Meeting	Kambodsja	Silje Kjørberg Hernes
05.09.11	Fellesmøte om «Energy for all» konferanse	Utenriksdepartementet	Daglig leder
06.09.11	Møte med Energi+ teamet i UD	Utenriksdepartementet	Daglig leder
13.10.11	Energirådsamling i regi av Utenriksdepartementet	Holmenkollen Park hotell, Oslo	Daglig leder
14.-15.11.11	Energiallog	Son	Daglig leder (Jonas Adnøy Holmqvist)
16.11	Møte Etikkrådet sammen med International Rivers om Xayaburi	Oslo	Daglig leder
30.11.-2.12	Regional forberedelseskonferanse UNCSD (Rio+20)	Genevè	Daglig leder
12.12.	Møte med Ambassaden i Uganda om Ug.s energisektor og No.s engasjement	Kampala, Uganda	Hernes, Info medarb, DL

IV. Organisasjonsarbeid

I januar 2011 flyttet FIVAS til nye lokaler i Fredensborgveien sammen med andre medlemsorganisasjoner i Solidaritetshuset. Et åpningsseminar ble arrangert 9. juni med tittelen *Hva skal vi med solidaritet?*

I november ble det holdt et aktivistseminar for nye og eksisterende aktivister. Vi presenterte pågående prosjekter og muligheter for videre aktivistarbeid. Det var gos stemning og flere nye fjes som vi vil trekke med oss i 2012.